

I ПРЕДСТАВНИЧКИ СИСТЕМ И ПРЕДСТАВНИЧКИ МАНДАТ

1. ПОЈАМ И КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРЕДСТАВНИЧКОГ СИСТЕМА

Док је непосредна демократија била идеал античке епохе и цивилизације, дотле је представничка демократија тековина модерне државе. Но и после античке Грчке (и нарочито атинске демократије) идеја непосредне демократије није замрла нити је заувек изгубљена и заборављена. Шта више, и са јачим жаром је распаљена у време буржоаске револуције и то највише заслугом Русоове револуционарне доктрине и учења о народној суверености. Иако је Русо ван сумње био привржен народној суверености и идеји да је народ тај који остварује своју општу (суверену) вољу непосредно и то пре свега у законодавству, ипак је био и свестан ограничења непосредне демократије. Зато је и препоручивао такву демократију у малим државама са једноставним обичајима и једнакошћу у положајима и богатству јер без тога не би опстала ни једнакост у правима и у власти. Поред тога постоје и технички разлози (и сметње) због којих непосредна демократија не може успешно и ефикасно да се организује и спроведе. За разлику од давнашњих (малих) античких држава – полиса, модерне државе су велике, простране и многољудне и у њима је немогуће сакупити све људе на једном месту да би расправљали и одлучивали о нечему. С друге стране, и тај идеал демократске владавине-непосредне владавине већине не значи апсолутну слободу да се ради шта се хоће, већ (по Монтескијеу) је та слобода у ствари право да се чини оно што закони дозвољавају. Зато иако је и он био привржен чистој демократији, прилазио јој је опрезно, на један, рекло би се аристотеловски начин уочавајући и њене врлине и мане. По њему „у слободној држави свако ко се сматра слободном душом мора собом сам да управља, законодавну власт треба да има читав народ. Али како је то у великим државама немогуће а у малима повезано с многим незгодама, народ треба да преко својих представника чини оно што не може да учини сам.“ И за Џон Лока који је тежио савршеној демократији (подразумевајући под њом облик владе у друштву у коме већина има целокупну власт и врши је тако што доноси законе за целу заједницу које извршава преко службеника које сама именује) не може се без резерве рећи да је био такав истински демократа. Иако је веровао да се политичка власт одржава поверењем народа, није јасно означио кога треба убројати у народ и под којим условима се то поверење даје. И за њега и друге присталице чисте демократије не може се рећи да